Liberalizmle Zedelenen Sosyal Adalet ve Eşitlik

Dr. Mustafa Karaağaçlı

1.Öndeyi

"Liberalizmle Zedelenen Sosyal Adalet ve Eşitlik" konulu bu çalışmanın amacı; Ulusal ölçekte uygulanan Liberal Politikaların sosyal eşitlik iklimini yok ettiğine kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görülerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2)Klasik Liberalizm, (3)Sosyal Liberalizmin Güzellemeleri, (4)Liberalizmde Bireysel ve Sosyal Eşitlik Teorizede Kalıyor!, (5)Machiavelli ve Günümüzün Liberal Siyasası, (6)Sosyal Adaleti Zedeleyen Liberal Politikaların Doğurguları, (7) Derinleşen Sosyal Eşitsizlikler ve Liberalizm, (8)Sonuçlar, (9)Öneriler, (10)vargı ve Yargı alt başlıklarında sistematize edilmiştir.

2.Klasik Liberalizm

Liberalizm, klasik ve sosyal olarak iki kavramla betimlenirken; klasik liberalizm görünüşte; bireysel özgürlükler ve bu özgürlüklerin korunmasını savunur.

Bu bağlamda klasik liberalizm, birey ve toplum etkileşimindeki değişkenleri öne çıkarmadan; serbest piyasayı önemser ve düzenler.

Klasik liberalizm, özel sektör odaklı ekonomi politikalarını savunur, iktisadi özgürlükler ve serbest piyasa ekonomisini vurgular, devletin görev alanının genişletilmesini istemez (Britannica, 2020).

3.Sosyal Liberalizmin Güzellemeleri

Sosyal liberalizm, özgürlük ve eşitlik hakkının dengede olmasını öngörür. Bu yapısıyla sosyal liberalizm, **modern liberalizm veya reform liberalizmi olarak da anılır (Galston,19**95 ve Hudelson, 1999).

Sosyal Liberalizm de klasik liberalizm gibi piyasa ekonomisini savunurken; merkezi yönetimlerin, eğitim ve sağlık alanlarında sosyal bağlamlı görüşlerini vurgular ama; özel sektörün anılan alanlara girmesini dolayısıyla "paralı eğitim ve paralı sağlık" hizmetlerini nedense teşvik eder (!).

Sosyal **Liberalizm** yoksullukla, rüşvetle, adam kayırmacılıkla mücadele eder gözükür ama, gerçek uygulamalarda eğitsel ve sosyal eşitlikten uzak siyasi politikleri benimser ve uygular.

Sosyal liberalizmde toplumun iyiliği bireyin özgürlüğü ile uyumlu görülür ama, özellikle eğitim ve sağlık hizmetlerinde paralı uygulamaları yaygınlaştıracak özel düzenlemeler yapar.

4.Liberalizmde Bireysel ve Sosyal Eşitlik Teorizede Kalıyor!

Klasik ve Sosyal Liberalizm, bireysel özgürlükler ve sosyal adalet olgularını savunur görünürken; siyasal tercihlerinde ve gerçek yaşam koşullarında farklı politikalar uyguladığı görülür:

Çünkü, liberalizmde;

- Devletin serbest piyasa ekonomisi ile yönetilmesini savunur.
- Özel teşebbüs ekonomisi öne çıktığından özel sektör yapıları teşvik edilir.
- Kamunun büyümemesi için düzenlemeler yapılır.
- Liberal ekonomik yapılarda kamunun kar-verim oranının arttırması, özel sektörün daralması anlamına geldiğinden kamusal üretim ve hizmet yatırımları göz ardı edilir. Özel sektör ürünleri ve hizmetleri daha fazla kar elde etme üzerine yapılanır.

Bu konuda örnek olarak; yaşam, üretim ve hizmetler için en gerekli girdilerden olan enerji sektöründe en temel kalemlerden olan elektrik ve doğalgaz fiyat ayarlamalarının özelleşmesi, özel sektörünün lehine düzenlemelerin yapılması anılan liberal uygulamaların birer sonucudur.

Liberal siyasiler de tıpkı kapitalizm gibi serbest piyasa ekonomisini savunur. Bu sistemde fiyat ayarlamaları devlet kurumları tarafından değil özel sektör tarafından yapılır. Çünkü, liberalizm, üretimde, sanayide ve ticarette serbest piyasa ekonomisinin uygulanmasıdır.

Liberal yapıların ekonomik anlayışları rant, parasal kaynak artışları ve gelirler olurken, sosyal bağlamında ise dinsel simgeleri kullanma ve bundan yararlanma vardır.

5.Machiavelli ve Günümüzün Liberal Siyasası

14. Yüzyılda Machiavelli, kendisi inançlar konusunda hiçbir çaba göstermezken, "yöneticilerin dindar gözükmelerini ise kitleleri mutlu

edeceği için iyi bir hal" olarak vurguladı. Machiavelli, "yönetenler, tuzakları ezmek için tilki, kurtları korkutmak için de aslan olmalıdır" (Aydın, 2015, 8).

Machiavelli, yukarı satırlarda özet çizgilerle verilen gözlem ve görüşleriyle günümüzü de yansıtan kurnaz politik davranış kalıplarıyla "Siyasi iktidarın, nasıl ele geçirileceği, elde tutulacağı ve kullanılacağı konularında bugünkü lliberal muhafazakar kuşatmacı siyasanın fotoğraflarını da çekmiş oldu.

Çünkü; Niccolò Machiavelli Hükümdar yapıtında;

- Bir ülkede yönetimin tek bir siyasal merkeze sahip olması gerektiğini söyler.
- Siyasal otorite, kendisine hiçbir rakip ya da alternatif oluşmasına izin vermeyecek şekilde tek bir güçte toplanmasını önerir..
- "Güce dayanan ulusal devlet" idealini ortaya koyarak, devletin hükümdarın veya egemenin gücünü bir ulusa dayandırması gerektiğini vurgular.

6.Sosyal Adaleti Zedeleyen Liberal Politikaların Doğurguları

Liiberalizmde üretim ve hizmetlerde öncelik niceliktir. Başka bir anlatımla, Liberalizmde ürünlerin ve hizmetlerin sayısal çoğunluğu onların toplam kalite standartlarından daha önemli ve değerlidir. Çünkü Liberalizmde birincil hedef daha fazla üretimi ve hizmeti piyasalarda dolaşıma sokarak daha çok kar elde etmektir.

Liberalizm kamusal yatırımlar yerine yeni marketlerin ve üretim zincirlerinin özel sektör lehine yapılanmasını istediğinden şu doğurgulara neden olur.

- Liberalizm, teknolojik yenilikleri bireyci anlayışla tüketime dönüştürür.
- Liberalizm, daha iyi yaşama adı altında kişisel tüketimi artırmayı ister.
- Liberalizm şovenist bakışlı hamasi milliyetçi politikalara ağırlık verir.
- Liberalizm, kitlesel ve kamusal yararlar yerine milyarderler kulüplerini önemser.
- Liberalizm, gezegeni ve memleketi rehin alan ve bir maskeye muhtaç bırakan virüs salgınında olduğu gibi her türden darboğazı daha çok gelir elde etmede kullanır.
- Liberalizm, daha çok gelir için yayılmacı ve kuşatmacı politikalar izler.
- Liberalizm, kanunları yapmayı yeterli görerek o kanunun gerektirdiği kamusal koşulları iyileştirme girişimini göstermez.

Bu doğurgularıyla Liberalizmin tutucu ve kuşatmacı anlayışı her fırsatı daha çok gelir elde etme ortamı olarak gördüğünden bireysel özgürlükler ve sosyal adalet olgularında söylemde farklı eylemde farklı davranır.

7.Derinleşen Sosyal Eşitsizlikler ve Liberalizm

Liberalizm bir devletin temellerini oluşturan, sosyal, demokratik, hukuk ve adalet kavramlarında yönetsel egemen çıkarlara göre davranırken; aşağıda sıralanan alanlarda ise sosyal eşitsizlikleri derinleştirmiş olur:

- Ailelerin sosyo-ekonomik durumu,
- Eğitim düzeyi,
- Coğrafi bölgesel farklılıklar ve

Topoğrafik konumlardaki farklılıklardan kaynaklanan sorunlar sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel eşitsizlikleri daha da artırır. Çünkü, geniş halk kitleleri, ulusal gelir dağılımından emekleri ve konumları bağlamlı olarak yararlanamazlar.

Eğitsel ve sosyal yaşam daha çok teknolojiye bağımlı hale gelirken; internet tabanlı uzaktan eğitim ortamları ve araçları ise daha çok parasal harcama gerektirdiğinden "eğitimde fırsat ve imkan eşitliği" de zedelenmiş olur (MEB, 1973).

Karl Marx (1997) "her şey sınıfsaldır" derken; Liberal siyasalı paralı eğitimde özel sektör bilişim araç ve gereçleri satarak daha çok kazançlar elde etmekte; eğitim ihtiyacı çok olan anahtar kitlelerin bilişim teknolojilerine erişimleri ise maddi yetersizliklerle giderek daha da zorlaşmaktadır.

8.Sonuçlar

"Liberalizmle Zedelenen Sosyal Adalet ve Eşitlik" konulu bu çalışmada alan yazına ve araştırmacının gözlemlerine dayalı bulgular ışığında varılan sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Klasik liberalizm, bireysel özgürlükleri, sosyal liberalizm ise sosyal adalet ve eşitliği teorize ederken; liberal siyasi uygulamaların ise anılan olguları dikkate almadıkları gözleniyor

- Liberal tutucu ve kuşatmacı siyasa politiklerinde kamunun kar-verim oranının arttırması, özel sektörün daralması anlamına geldiğinden kamusal üretim ve hizmet yatırımları göz ardı ediliyor.
- Temel yaşam için stratejik önemde olan elektrik ve doğalgaz fiyat ayarlamalarının özelleşmesi, özel sektörünün lehine düzenlemelerin yapılması Liberal uygulamaların birer sonucudur.
- Gezegenin ve memleketin herkese ve her canlıya yetebilecek kaynakları bir kesimin elinde daha çok kazanç elde etmesi için kullanılıyor.

9. Öneriler

"Liberalizmle Zedelenen Sosyal Adalet ve Eşitlik" konulu bu çalışmada ulaşılan sonuçlar ışığında geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Türkiye coğrafyası'nda Sosyal ve hukuk devleti olabilmenin gerecek yaşama yansıtılması için bireysel özgürlükler, sosyal adalet ve eşitlik ilkeleri her koşulda dikkate alınmalıdır.
- "Her yurttaşın yaşadığı coğrafyada ben eşitim" diyebilmesi önemsenmeli; diyemiyorsa da sosyal adaletin ve eşitliğin zedelenmiş olduğu unutulmamalıdır.
- Gezegende ve ulus ölçeğinde; bireylerin; ifade, inanç, basın özgürlüğü, sivil haklar, sivil özgürlükler, laiklik, demokratiklik, ekonomik özgürlük, siyasi özgürlük, hukukun üstünlüğü, seyahat etme, aile olma, fikri ve maddi mülkiyetler temel insan hakları olarak "görülmeli, görülmesi yetmez! Uygulanmalıdır".
- Bireysel özgürlükler, sosyal adalet ve eşitlik olgularının yaşamın her alanına yansıtılabilmesi için; Cumhuriyet'in Kuruluş Felsefesi ve Atatürk İlkeleri temelinde kamusal politikalar uygulanmalıdır.

10.Vargı ve Yargı

"Liberalizmle Zedelenen Sosyal Adalet ve Eşitlik" konusu 2024 Türkiye ölçeğinde yaşayan bir konu olarak sürekli gündemde tutulmalıdır. Sosyal ve hukuk devleti olabilmek için bireysel özgürlükler, sosyal adalet ve eşitlik ilkeleri her koşulda dikkate alınmalıdır.

Bu konuda gerekli girişimler ve düzenlemeler kamuoyunun, politika yapıcılarının ve ilgili paydaşların eşgörevli, eş katılımlı çalışmalarıyla bugünkünden daha etkili, planlı, tutarlı ve yeterli duruma getirilmelidir.

Kaynaklar

Aydın, T. (2015). **Hükümdar**. Niccola Machiavelli. Editör. T. Aydın. İstanbul. Amazon Kitapçılık.

Britannica (2020).. "The revival of classical liberalism". britannica. 12 Mart 2020.

Galston, William A. (1995), "Two Concepts of Liberalism", Ethics, 105 (April), ss. 516-534.

Hudelson, R. (1999). "Modern Political Philosophy (1999), pp. 37–38".

Karaağaçlı, M. (2022). Neoliberal Muhafazakar Kuşatmacı Siyasanın Kitle Sporundaki Gedikleri. Ankara: Mektepli Gazete. Tebeşir. Sayı: 22. Mart-Nisan 2022. http://www.mektepligazete.tebesir.ss. 52-56.

Karaağaçlı, M. (2023-1). **Neoliberalizmin Eğitimde Eşitsiz Yarışı: YKS. Mektepli Gazete.** 23.05.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2023-2). **Neo-Özneli Siyasanın Derinleştirdiği Eşitsizlikler! Mektepli Gazete.** 17.08.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2023-3). **Her Durum ve Zaman Değişkeninde Kamu Minimal ve İsteksiz Olamaz!... Mektepli Gazete.** 28.08.2023. http://www.mektepligazete.com.

Karaağaçlı, M. (2024-1). **Kamusal Bürokrasinin İdeolojisi; Anayasa ve Cumhuriyetin Kurucu Düşünselidir.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 28.05 2024.

Karaağaçlı, M. (2024-2). **Eşitsizlikler İçinde Eşit Yarış; YKS de Ulusal Eğitimin Aynası Kırık.** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 18.07 2024.

Karaağaçlı, M. (2024-3). **Yeni Özneli Siyasanın Beton Aşkı, Folklorik ve Otantik iklimi Yok Etti** http://www.mektepligazete.com.Köşe Yazıları 12.08.2024.

Marx, K. (2007). **Das Kapital.**

MEB. (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu.** Ankara: 14.06.1973.

İletişim ve Erişim

Dr. Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar
Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları
Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
Twitter : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Blog :mustafakaragacli.blogspot.com